

De uitdagingen

Als burgers van ons land heb je terechte redenen om kwaad te zijn. Communautaire problemen raken al jaren en jaren niet geregeld. De organisatie van de fiscale diensten is een ramp. Justitie heeft zelfs de informatisering gemist. Jobs verdwijnen met honderden tegelijk. Het lijkt wel of de politiek niets meer opgelost krijgt. Waarom kiezen tussen alternatieven als er toch niets gebeurt?

Maar je verandert de politiek niet door ervan weg te blijven. Je laat het over aan anderen. Neem de politiek weg, en het recht van de sterkste komt binnengewandeld. De ongecontroleerde markt neemt over, de kapitaalkrachtige beslist, het milieu wordt koopwaar. Dat is niet wat Groen! wil.

Het vertrouwen in de politiek is diep weggezakt. En daar zullen we met de politici een antwoord op moeten bieden. Wat we duidelijk maken, is dat politiek wel een meerwaarde heeft. Dat de politiek wel oplossingen kan bieden. En dat wil zeggen dat er één en ander aan onze politiek zelf moet veranderen.

Hiervoor zijn een aantal structurele aanpassingen nodig. En daarvoor liggen al heel wat intelligente voorstellen op tafel: een federale kieskring, zodat niet elke taalgroep zich in de eigen cocon opsluit, bevoegdheden groeperen bij de regio's zodat daar een coherenter beleid kan gevoerd worden, ... Groen! wil alvast werk maken van heldere structuren, actieve betrokkenheid van burgers, meer ethiek in de politiek, een parlement dat zijn tanden laat zien tegen de regering en meer diversiteit in de politiek.

Het is evenwel niet enkel een kwestie van structuren en regels, het is ook een kwestie van houding en stijl. Geen enkele structuur kan mensen dwingen om met elkaar te overleggen, dat zullen ze uiteindelijk zelf moeten willen. Geen enkele regel kan ervoor zorgen dat het taalgebruik een beetje op niveau blijft. Dus ook op dat vlak is er werk aan de winkel voor de politici die nu de hort op gaan.

Onze oplossingen

HELDERE STRUCTUREN

243. Op het federale niveau functioneren op dit ogenblik geen politici die door alle gemeenschappen samen verkozen zijn. Dit is een vreemde situatie, want federale ministers en parlementsleden maken beleid en wetten die voor de inwoners van alle gemeenschappen gelden. Groen! vindt het dan ook normaal dat **een deel van de federale parlementsleden** (waaruit vaak de ministers worden gekozen) **door alle gemeenschappen samen worden verkozen**. We zien dit als een sluitstuk van een grondige staatshervorming, eenmaal de andere onderdelen (afschaffing Senaat,..) zijn gerealiseerd. Concreet stellen wij voor om het aantal volksvertegenwoordigers in de Kamer op te trekken van 150 tot 200 en de 50 extra kamerleden te laten verkiezen in een federale kieskring. Dit betekent dat partijen voor deze zetels lijsten

aanbieden waarvoor in heel België kan gekozen worden. De verdeelsleutel tussen Nederlandstaligen en Franstaligen voor deze 50 zetels is vast.

244. **Afschaffing van de Senaat**, die geen meerwaarde meer biedt.
245. **Beperken van de politieke macht van het koningshuis**. Groen! pleit voor een protocollaire monarchie naar Scandinavisch model, zonder politieke macht voor de koning.
246. De ingewikkelde staatsstructuur van ons land leidt tot veel diplomatiek overleg tussen de verschillende overheden, onder andere in interministeriële conferenties, waar weinig democratische controle over is. Groen! pleit voor institutionele vereenvoudiging: afschaffing van al deze structuren en vervanging door een **'Intergouvernementele Raad'**. De Raad wordt samengesteld uit de verschillende premiers / minister-presidenten, eventueel aangevuld met vicepremiers / vice-minister-presidenten, komt op regelmatige basis samen en publiceert de agenda's en beslissingen. De leden van alle parlementen (en de media) kunnen na elke vergadering de respectievelijke regeringsleiders bevragen over de beslissingen van de Raad.

BURGERS BETER EN SNELLER BETREKKEN

247. Vaak hoort men de klacht dat participatie beslissingsprocessen vertraagt en bemoeilijkt. 'Sneller door beter' dreigt dan een alibi te worden voor minder inspraak. Groen! wil die houding omkeren: wij kiezen voor open besturen, vanuit de overtuiging dat participatie niet enkel zorgt voor een breder draagvlak, maar ook de kwaliteit van het beleid verbetert. Het maatschappelijk debat en overleg met het middenveld worden proactief georganiseerd bij het begin van elk project of initiatief. **Een maatschappelijk draagvlak creëer je gaandeweg, niet aan het einde van een proces**. Wie tijdig betrokkenheid organiseert, voorkomt veel problemen aan het einde van de rit.
248. Om de representatieve democratie te verrijken, wil Groen! ruimte geven aan allerlei vormen van meer participatieve democratie, waar burgers actief bij het maatschappelijk debat betrokken worden, zoals burgerjury's, participatiebudgetten,...
249. Daarnaast wil Groen! de betrokkenheid van burgers vergroten via zowel **bindende referenda als adviserende volksraadplegingen**. Dergelijke referenda en volksraadplegingen vormen het sluitstuk van een ruim maatschappelijk debat. Ook vormen van 'e-democratie' (inzet van nieuwe nieuwe media) willen we kansen geven, als aanvulling op meer klassieke instrumenten.
250. Groen! is voorstander van **elektronisch stemmen** op voorwaarde dat er voldoende garanties zijn voor transparantie en controleerbaarheid.
251. **Geen schijnkandidaturen**. Groen! wil politici verplichten om hun laatste verkozen mandaat op te nemen en dubbele kandidaten bij samenvallende verkiezingen (bijvoorbeeld voor Vlaams en Europees en/of federaal Parlement) verbieden. Ook de aparte **opvolgerslijsten** willen we **afschaffen**.
252. **Cumuls strenger aan banden leggen, om belangenvermenging tegen te gaan**. Zo willen we het cumuleren van een mandaat als parlamentslid met een lokaal uitvoerend mandaat (burgemeester, schepen, OCMW-voorzitter) verbieden. Maar ook de cumulatie van politieke mandaten met mandaten in de privésector willen we strenger aan banden leggen, onder andere door een verbod voor verkozen politici om op te treden als bedrijfsrevisor of om lid te zijn van de raden van bestuur of andere bestuursorganen van overheidsbedrijven of belangrijke bedrijven als Electrabel, Dexia,...
253. **Invoering van een deontologische code in het federaal parlement**, zoals die al op andere niveaus bestaat.

254. **Duidelijkheid over mandaten en vergoedingen.** Wie zijn mandaat ernstig neemt, verdient een correcte vergoeding. Maar de overdreven extra vergoedingen voor onder andere de voorzitters en de leden van de bureaus van de parlementen willen we afschaffen. Uittredingsvergoedingen voor parlementsleden worden beperkt in de tijd. Kabinetsleden en magistraten willen we net als verkozen politici verplichten een mandatenlijst neer te leggen. De pensioenen van parlementsleden worden herzien.
255. **Invoering van het statuut van 'klokkenluider' bij de federale overheid.** Zo worden personeelsleden die een wantoestand willen aanklagen beschermd tegen sancties door collega's of oversten.
256. **Berekening van de kostprijs van de verschillende verkiezingsprogramma's door het Rekenhof,** naar het voorbeeld van wat onder andere in Nederland gebeurt.

HET PARLEMENT VERSTERKEN TEN OPZICHTE VAN DE REGERING

257. **Betere toegang voor parlementsleden tot informatie en documenten van de regering.**
258. **Sterke bijstand van parlementsleden.** Parlementaire commissies krijgen een structurele ondersteuning van experts. De oppositie krijgt de mogelijkheid om het Rekenhof audits te laten uitvoeren.
259. **Goedkeuring van de benoeming van individuele ministers door het Parlement,** met hoorzittingen zoals in het Europees Parlement.
260. **Een parlements lid dat minister of staatssecretaris wordt, wordt voor de volledige legislatuur opgevolgd als parlements lid.** Het huidige systeem van tijdelijke verhindering zorgt er immers voor dat de opvolgers schatplichtig blijven aan 'hun' minister – als die ontslag neemt, verliezen ze hun mandaat – en verzwakt zo de slagkracht van het parlement.
261. **De parlementsvoorzitter wordt gekozen uit de leden van de oppositie.** Al te vaak wordt de agenda van Kamer en Senaat gedicteerd door de Regering, en niet door de parlementsleden. Omdat de Voorzitter door de meerderheid wordt aangesteld, wordt dit effect nog versterkt. Wij stellen voor dat de oppositie kandidaten mag voorstellen, waarvan er één door een meerderheid van de parlementsleden tot Voorzitter verkozen wordt.
262. **Programmawetten mogen nog enkel gebruikt worden voor artikels die rechtstreeks verbonden zijn met de begroting,** niet als 'vuilbakwetten'.
263. **Invoering van een 'reguleringsimpactanalyse'.** Bij een reguleringsimpactanalyse wordt systematisch nagegaan welke effecten de toepassing van een bestaande of voorgenomen regel heeft of zal hebben voor zowel de klant (burger, bedrijven, andere overheidsinstellingen, de natuur) als voor de instanties die de regels moeten toepassen, uitvoeren en handhaven. Waar we onder andere vanaf willen, is dat de regering maatregelen neemt die op het eerste gezicht populair zijn, want goed voor consument en / of economie, maar waar achteraf blijkt dat bepaalde actoren de factuur doorschuiven (bijvoorbeeld door verhoging van tarieven voor telecommunicatie of energie). Administratieve vereenvoudiging en verbetering van de kwaliteit van het wetgevend werk gaan daarbij hand in hand: niet meer, maar wel betere wetten, waarbij nutteloze wetten verdwijnen.

POLITIEKE BENOEMINGEN TEGENGAAN

264. Er is nood aan **duidelijke, objectieve procedures en beter controlemogelijkheden voor het Parlement**. De Kamer richt een **'Comité Benoemingen'** op, naar analogie met het Comité P en I. Dat Comité volgt de objectiviteit en professionaliteit van benoemingsprocedures op en publiceert jaarlijks een rapport met vaststellingen en aanbevelingen.

MEER DIVERSITEIT IN DE POLITIEK

265. Vrouwen zijn nog altijd sterk ondervertegenwoordigd in de Belgische politiek. Groen! blijft streven naar een **paritaire democratie**: een democratie waar vrouwen en mannen gelijk vertegenwoordigd zijn. Quota kunnen voor een duwtje in de goede richting zorgen – voor ons is het een evidentie dat de overheid ook in al haar raden van bestuur, adviesraden, ... minstens een 1/3 vertegenwoordiging van vrouwen garandeert – maar het gaat tegelijk om veel meer. De politieke cultuur en de formele en informele regels passen zich aan om de diversiteit in onze samenleving (man/vrouw en andere) ook een plaats te geven in de politiek. Dat komt ook de kwaliteit van het beleid ten goede.
266. **Uitbreiding van het stemrecht voor niet-Belgen**. Alle niet-Belgen krijgen na een bepaalde verblijfsduur niet enkel het recht om te kiezen, maar ook om zelf verkozen te worden als gemeente-, districts- of OCMW-raadslid. Bovendien willen we dit stemrecht voor niet-Belgen ook zo snel mogelijk uitbreiden naar andere niveaus.
267. **Stemrecht vanaf 16 jaar**.
268. **Afschaffing van de opkomstplicht**. Groen! hecht veel belang aan participatie en actief burgerschap, maar dat bekom je in een moderne democratie niet door opkomstplicht (die trouwens toch amper gecontroleerd wordt). Integendeel: zonder opkomstplicht verplicht je politici echt om burgers te motiveren.
269. **Vereenvoudiging van de procedures**, zowel voor niet-Belgen als voor Belgen die in het buitenland willen stemmen, en uitbreiding van het stemrecht voor Belgen in het buitenland naar de regionale verkiezingen.
270. Een representatieve democratie is pas echt representatief als zij ruimte geeft aan de diversiteit aan standpunten die in de samenleving aanwezig is, en daarbij ook nieuwe stromingen een kans geeft. Daarom willen we een **zo evenredig mogelijk kiesstelsel**, waarin rechtstreekse en onrechtstreekse kiesdrempels zoveel mogelijk weggewerkt worden (onder andere door de vervanging bij de gemeenteraadsverkiezingen van het systeem Imperiali – dat kleine partijen erg benadeelt – door het systeem Dhondt, dat voor alle andere verkiezingen toegepast wordt).